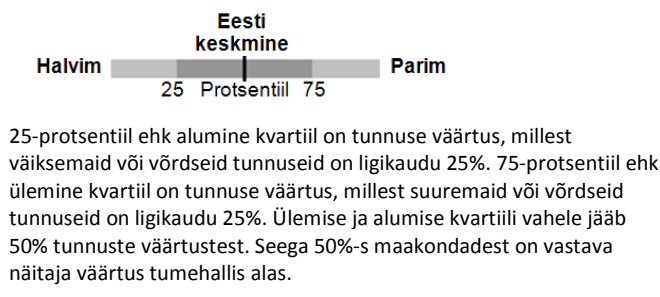
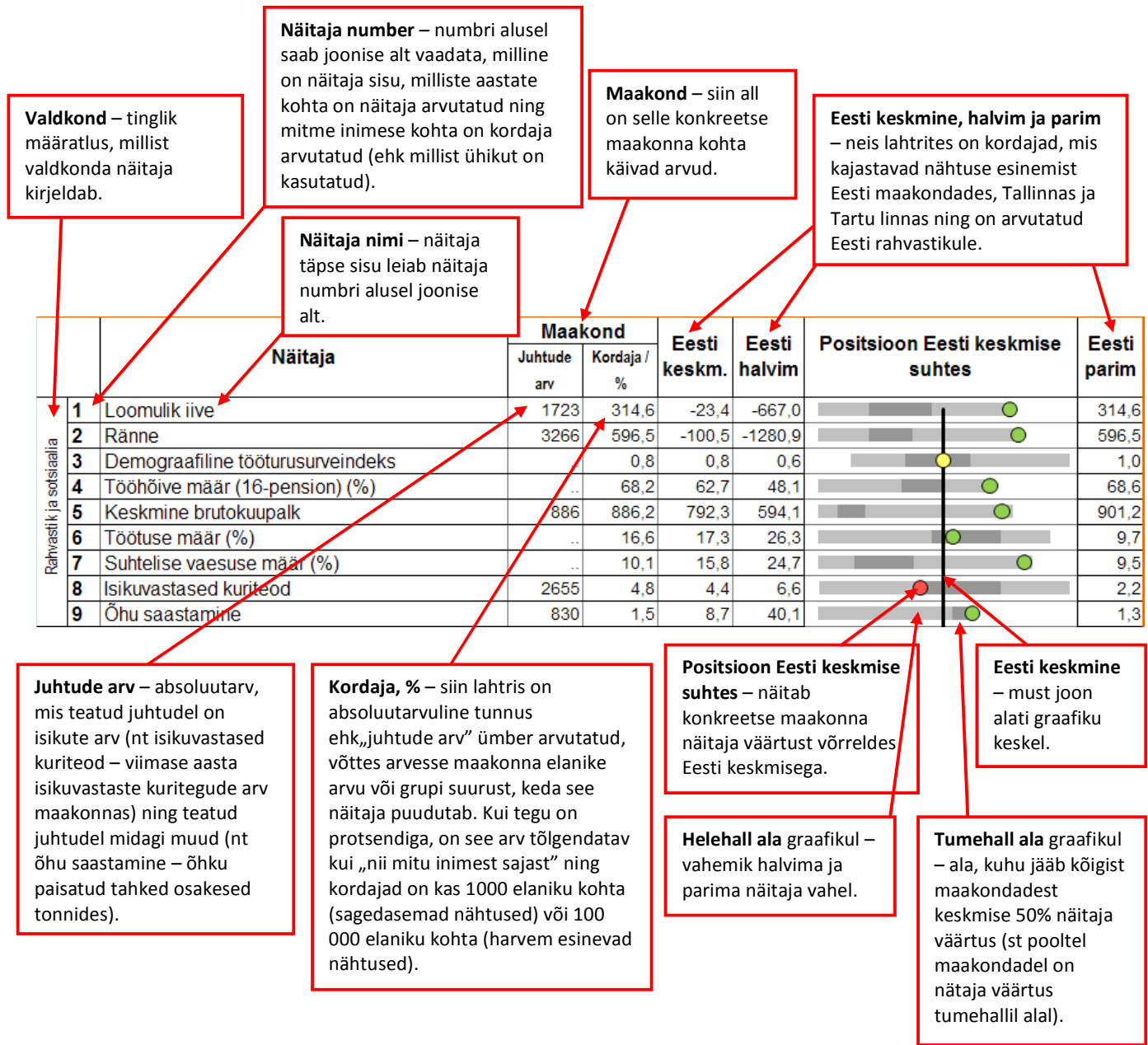

Võrdlusgraafiku tõlgendamine

- Parem kui Eesti keskmine
- Ei erine oluliselt Eesti keskmisest
- Halvem kui Eesti keskmine

Rohelised, kollased ja punased täpid märgivad maakonna asukohta Eesti keskmise suhtes ja suunda sellest. Kollasesse alasse jäävad täpid on arvutatud näitaja keskmise hälbe põhjal. Seega, täpp on punane, kui ta jääb Eesti keskmisest vähemalt keskmise hälbe võrra „halvema“ poole ning täpp on roheline, kui ta jääb Eesti keskmisest vähemalt keskmise hälbe võrra „parema“ poole. Siinkohal tuleb „parema/halvema“ tõlgendamisel silmas pidada, et ka Eesti keskmine või parim ei pruugi olla „hea“ näitaja, vaid võib näiteks võrreldes teiste Euroopa riikide näitajatega olla oluliselt halvem. Seega võib ka roheline või kollane täpp tähendada olulist rahvatervise probleemi. Samuti võib suure varieeruvusega tunnuste puhul ka visuaalselt skaala ühes või teises äärmuses olev täpp siiski kollaseks jääda – sest kuigi maakond erineb mõnevõrra Eesti keskmisest, erinevad ka teiste maakondade näitajad olulisel määral keskmisest ning seega on keskmine hälve suur.

Head tõlgendamist!

Näitajatest: definitsioonid, allikad ja arvutuspõhimõtted

Vald-kond	Nr	Näitaja nimi	Näitaja sisu	Aasta(d)	Täpne allikas *
Rahvastik ja sotsiaalelu	1	Loomulik iive	Loomuliku iibe kordaja (Arvutatud rahvaarvu põhjal: ESA rändega, 1. jaan), 1000 elaniku kohta. Allikas: Statistikaamet.	2008-2010 keskmine	ESA RV032
	2	Rändesaldo	Rändesaldo kordaja 1000 elaniku kohta (Arvutatud rahvaarvu põhjal: ESA rändega, 1.jaan). Arvesse on võetud nii sise- kui välisrännet. Allikas: Statistikaamet.	2008-2010 keskmine	ESA RVR01
	3	Eakate (üle 65-aastaste) osakaal (%)	Eakate (üle 65-aastaste) osakaal elanikkonnast. Allikas: Statistikaamet.	2010	ESA RV063
	4	Noorte (0-14-aastaste) osakaal (%)	Noorte (0-14-aastaste) osakaal elanikkonnast. Allikas: Statistikaamet.	2010	ESA RV063
	5	Oodatav eluiga sünnihetkel	Mingis vanuses keskmiselt elada jäävate aastate arv, kui suremus ei muutuks. Oodatav eluiga 0 aasta vanuses — oodatav eluiga sünnihetkel. Allikas: Statistikaamet.	2010	ESA RV0452
	6	Tööhõive määr (%)	Tööhõive määr on 16-pensioniealiste hõivatute osatähtsus samas vanuses kogurahvastikus. Näitaja põhineb Euroopa Liidu tööjõu-uuringul. Hõivatu on isik, kes uuringunädalal töötas vähemalt ühe tunni ja sai selle eest tasu kas palgatöötaja, ettevõtja või vabakutselisena. Hõivatuks loetakse ka isik, kes ei töötanud, kuid omas töökohta, kust ta ajutiselt puudus. Allikas: Tööjõu-uuring, Statistikaamet.	2010	ESA TT4646
	7	Keskmine brutokuupalk	Keskmine brutokuupalk eurodes. Allikas: Statistikaamet.	2010	ESA PAS321
	8	Suhtelise vaesuse määr (%)	Suhtelise vaesuse määr on isikute osatähtsus, kelle ekvivalentnetosisissetulek on suhtelise vaesuse piirist madalam. Suhtelise vaesuse piir on 60% leibkonnaliikmete aasta ekvivalentnetosisissetuleku mediaanist. Allikas: Sotsiaaluuring, Statistikaamet.	2009	ESA LES22
	9	Isikuvastased kuriteod	Isikuvastased kuritegusid 1000 elaniku kohta (Arvutatud rahvaarvu põhjal: ESA rändega, 1.jaan). Allikas: Statistikaamet.	2008-2010	ESA JS009
	10	Õhu saastamine	Õhu saastamine paiksetest saasteallikatest. Tahkeid osakesi 1000 elaniku kohta (tonni). (Arvutatud rahvaarvu põhjal: rändega, 1. jaan) Tahked osakesed — suitsus, tolmus jm sisalduvad erineva keemilise koostisega tahked osakesed. Tahked osakesed kombineerituna vääveloksiididega moodustavad sudu, mis ei haju kõrgematesse atmosfäärikihtidesse, vaid ohustab inimasustust. Osakesed, mille läbimõõt on väiksem kui 10 µm, läbivad sissehingamisel kopsu ja on mitmesuguste terviseprobleemide tekitajad. Andmed paiksetest saasteallikatest pärinevate saasteainete heitkoguste kohta põhinevad välisõhu saasteloaga ettevõtete esitatud statistilistel aruannetel. Allikas: Statistikaamet.	2010	ESA KK027
Tervisekäitumine	11	Regulaarne alkoholi tarvitamine (%)	Vähemalt 1-2 korda nädalas alkoholi tarbinute osakaal (kaalutud) – uuriti inimesi vanuses 16+. Allikas: Eesti Terviseuuring, Tervise Arengu Instituut.	2006	ETeU
	12	Ülekaalulised ja rasvunud täiskasvanud (%)	Ülekaaluliste ja rasvunute (KMI>25) osakaal (kaalutud) – inimesed vanuses 16 ja vanemad. Allikas: Eesti Terviseuuring, Tervise Arengu Instituut.	2006	ETeU
	13	Ülekaalulised koolilapsed (%)	Ülekaaluliste koolilaste osakaal läbivaadatud lastest koolitervishoiu aruannete andmetel. I-XII klass. Allikas: Haigekassa.	2009-2010 kolme poolaasta keskmine (2009 I – 2010 I pa)	Haigekassa veebileht

	14	Suitsetajad (%)	Igapäevasuitsetajate osakaal vanuses 16+....(jah, praegu) (kaalutud). Allikas: Eesti Terviseuuring, Tervise Arengu Instituut.	2006	ETeU
	15	Raseduse ajal suitsetajad (%)	Raseduse ajal suitsetavad naised (suitsetajate osakaal kõigist rasedatest). Allikas: Eesti meditsiiniline sünniregister, Tervise Arengu Instituut.	2008-2010 keskmine	TAI SR80
	16	Teismeliste (15-17a) rasedused	Teismeliste (15-17a) rasedusi 1000 vastavas vanuses (15-17a) naise kohta, 3a keskmine (arvutatud rahvaarvu põhjal: ESA 1. jaanuari rahvaarv, ilma rändeta). Arvesse on võetud nii sünnituse kui abortlõppega rasedusi. Allikas: Eesti meditsiiniline sünniregister, Tervise Arengu Instituut.	2008-2010 keskmine	TAI RK01 + SR01 + ESA RV023 (RV0241 Tartu linn)
	17	Ravikindlustatus (%)	Ravikindlustatute osakaal vanusrühmas 20-59-a (kvartalite keskmine, %, arvutatud rahvaarvu põhjal: Rahvastikuregistri rahvaarv). Vanusrühm on valitud võimalikult lähedane tööealistele (Haigekassa avaldatud tabelites on 10-aastased vanusrühmad). Allikas: Haigekassa.	2010	Haigekassa veebileht
Tervishoid	18	Perearstide hulk	Perearsti täidetud ametikohti 100 000 elaniku kohta (arvutatud rahvaarvu põhjal: TAI rahvaarv). Allikas: Tervise Arengu Instituut.	2009	TAI THT11
	19	Hooldusravivoodite hulk	Hooldusravivoodideid 100 000 üle 65-aastase elaniku kohta. Arvutatud rahvaarvu põhjal: ESA rändega, 1. jaan. Allikas: Tervise Arengu Instituut.	2010	TAI RV60
	20	Pahaloomuliste kasvajatate esmasjuhud	Esmashaigestumuskordaja 100 000 elaniku kohta pahaloomulistesse kasvajatatesse: mehed ja naised (arvutatud rahvaarvu põhjal: TAI/ESA rahvaarv). Allikas: Vähiregister, Tervise Arengu Instituut.	2007	TAI PK20, PK40
Tervise seisund	21	Tuberkuloosi esmashaigestumus	Tuberkuloosi esmashaigestumuskordaja 100 000 inimese kohta (arvutatud rahvaarvu põhjal: ESA rändega, 1.jaan) . Allikas: Tuberkuloosiregister, Tervise Arengu Instituut.	2008-2010 keskmine	TAI TB40
	22	Viirushepatiitid (A-, B- ja C-hepatiit)	Viirushepatiitide juhtusid 100 000 elaniku kohta (arvutatud rahvaarvu põhjal: ESA rändega, 1. jaan). Allikas: Terviseamet.	2008-2010 keskmine	TAI NH01
	23	Seksuaalsel teel levivad haigused (sh HIV)	Peamiselt seksuaalsel teel levivate haiguste esmashaigestumuskordaja 100 000 elaniku kohta, (arvutatud rahvaarvu põhjal: rändega, 1.jaan), 3a keskmine. Sisaldab: - Süüfilis (A50-A53) - Gonokokknakkus (A54) - Suguliselt levivad klamüüdiahaigused (A55- 56) - Anogenitaalsed herpesviirusnakkused (A60) - HIV-tõbi (B20-B24) - Immuunpuudulikkuse asümptomaatiline seisund (HIV-kandlus) (Z21). Allikas: Terviseamet.	2008-2010 keskmine	TAI NH01
	24	Puukborrelioos	Puukborrelioosi juhtude arv 100 000 elaniku kohta. arvutatud rahvaarvu põhjal: TAI/ESA rahvaarv. Allikas: Terviseamet.	2008-2010 keskmine	TAI NH01
	25	Puukentsefaliit	Puukentsefaliidi juhtude arv 100 000 elaniku kohta, arvutatud rahvaarvu põhjal: TAI/ESA rahvaarv. Allikas: Terviseamet.	2008-2010 keskmine	TAI NH01
	26	Positiivne tervise enesehinnang (%)	Hea ja väga hea tervise enesehinnanguga inimeste osakaal (%), kaalutud – inimesed vanuses 16 ja vanemad. Allikas: Sotsiaaluuring, Statistikaamet.	2010	ESA TH88
	27	Piirangud tervise tõttu (%)	Inimeste osakaal rahvastikus, kelle igapäevategevus on tervisest tingitult suurel või mõningal määral piiratud. Allikas: Sotsiaaluuring, Statistikaamet.	2010	ESA TH89
	28	Tervisekaotus	Arvestuslik tervisekaotus aastates 100 000 elaniku kohta (Arvutatud rahvaarvu põhjal: rändega, 1.jaan) kokku suremusest ja haigestumusest. Tervisekaotus koosneb kahest komponendist - suremuskaotusest ja haiguskaotusest. Tervisekaotuse arvutamise aluseks on haigestumise ja suremuse statistika, peale selle võetakse arvesse ka põetava haiguse raskust ning inimese vanust surma hetkel. Tervisekaotus kirjeldab lõhet rahvastiku parima võimaliku ja tegeliku tervise seisundi vahel. Mõõtühik: suremuse ja haigestumuse tõttu paikkonnas kaotatud eluaastaid 100 000 elaniku kohta. Allikas: Sotsiaalministeerium.	2006	SoM

Suremus	29	Suremuskaotus	Suremuskaotus 100 000 elaniku kohta (Arvutatud rahvaarvu põhjal: rändega, 1.jaan). Suremuskaotuse ehk enneaegsetest surmadest tingitud eluaastate kaotuse leidmiseks summeeritakse soo, vanuse ning vajadusel ka muude tunnuste lõikes isikute surma hetke vanuse ja sellele vanusele vastava eeldatava eluea erinevused. Surm loetakse enneaegseks, kui see saabub enne vanuserühma eeldatava eluea lõppu. Seega, mida nooremas eas surrakse, seda suurem on eluaastate kaotus. Mõõtühik: suremuse tõttu paikkonnas kaotatud eluaastaid 100 000 elaniku kohta. Allikas: Sotsiaalministeerium.	2006	SoM
	30	Haiguskaotus	Haiguskaotus 100 000 elaniku kohta (Arvutatud rahvaarvu põhjal: rändega, 1.jaan). Haiguskaotuse ehk haiguste ja vigastuste tõttu kaotatud eluaastate leidmiseks korrutatakse soo, vanuse diagnoosi ning vajadusel ka muude tunnuste lõikes kõigi haigusjuhtude arv (levimus) iga konkreetse haiguse raskuse hinnangutega. Raskema haiguse korral on inimeste elukvaliteet ja töövõime rohkem langenud ning kaduma võib minna suurem osa eluaastast, samas kui kergemate haiguste puhul võib kaduma minna vaid väike osa eluaastast. Mõõtühik: haiguste tõttu paikkonnas kaotatud eluaastaid 100 000 elaniku kohta. Allikas: Sotsiaalministeerium.	2006	SoM
	31	Laste surmad (0-9a)	Laste (0-9a) surmad 100 000 vastavas vanuses lapse kohta, 3a keskmine. Arvutatud rahvaarvu põhjal: ESA rändega, 1. jaan. Allikas: Statistikaamet.	2008-2010 keskmine	ESA RV52
	32	Surmad enne 65. eluaastat	Enne 65. eluaastat aset leidnud surmade osakaal kõigist surmadest. Allikas: Statistikaamet.	2008-2010 keskmine	ESA RV52
	33	Surmad vereringeelundite haigustesse	Standarditud suremuskordaja vereringeelundite haigustesse (I00-I99) 100 000 elaniku kohta: mehed ja naised kokku. Arvutatud rahvaarvu põhjal: ESA rändega, 1. jaan. Allikas: Surma põhjuste register, Tervise Arengu Instituut.	2008-2010 keskmine	TAI SD30
	34	Surmad pahaloomulistesse kasvajatesse	Standarditud suremuskordaja pahaloomulistesse kasvajatesse (C00-C97) 100 000 elaniku kohta: mehed ja naised kokku (Arvutatud rahvaarvu põhjal: ESA rändega, 1. jaan). Allikas: Surma põhjuste register, Tervise Arengu Instituut.	2008-2010 keskmine	TAI SD30
	35	Õnnetussurmad	Standarditud suremuskordaja õnnetusjuhtumite, mürgistuste ja traumade tagajärjel (V01-Y89) 100 000 elaniku kohta: mehed ja naised kokku (Arvutatud rahvaarvu põhjal: ESA rändega, 1.jaan). Allikas: Surma põhjuste register, Tervise Arengu Instituut.	2008-2010 keskmine	TAI SD30
	36	Tulekahjudes hukkunud	Tulekahjudes hukkunud 100 000 elaniku kohta (3a keskmine), Arvutatud rahvaarvu põhjal: ESA rändega, 1. jaan. Allikas: Päästeamet.	2008-2010 keskmine	Päästeameti veebileht
	37	Alkoholisurmad (mehed)	Meeste surmade arv alkoholi tarvitamisest tingitud haigustesse - 100 000 mehe kohta (arvutatud rahvaarvu põhjal: ESA rändega 1.jaan), 3a keskmine. Allikas: Surma põhjuste register, Tervise Arengu Instituut. Selle näitaja puhul on arvestatud mehi ja naisi eraldi, kuna see varieerub maakonniti erinevalt.	2008-2010 keskmine	TAI SD40
	38	Alkoholisurmad (naised)	Naiste surmade arv alkoholi tarvitamisest tingitud haigustesse - 100 000 naise kohta (arvutatud rahvaarvu põhjal: ESA rändega 1.jaan), 3a keskmine. Allikas: Surma põhjuste register, Tervise Arengu Instituut. Selle näitaja puhul on arvestatud mehi ja naisi eraldi, kuna see varieerub maakonniti erinevalt.	2008-2010 keskmine	TAI SD40
	39	Alkoholist tingitud vigastatud liikluses	Joobes juhtide osalusel toimunud liiklusõnnetustes hukkunute ja vigastatute arv 100 000 elaniku kohta. Arvutatud rahvaarvu põhjal: ESA rändega, 1.jaan. Allikas: Maanteeamet.	2008-2010 keskmine	TAI LO01
40	Rasked ja surmaga lõppenud tööõnnetused	Raskete ja surmaga lõppenud tööõnnetuste arv 100 000 hõivatu kohta. Hõivatud: 16-pension, STAT TT239. Maakond – tööõnnetuse toimumise koht. Allikas: Tööinspeksioon.	2008-2010 keskmine	TAI TO01, TI veeb	

*Allikate lühendid: ESA – Statistikaameti andmebaas, TAI – Tervisestatistika ja terviseuringute andmebaas, SoM – Sotsiaalministeerium, TI – Tööinspeksioon, ETeU – Eesti Terviseuring.